

بررسی تأثیر ارائه تکلیف به روش حل تمرین بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان پایه پنجم ابتدایی

هادی دهقانی^۱، سید حسین موسوی^۲، علی کریمی^۳

^۱ ابواب جمعی آموزش و پرورش شهر نور آباد - استان فارس

^۲ ابواب جمعی آموزش و پرورش شهر نور آباد - استان فارس

^۳ ابواب جمعی آموزش و پرورش شهر گله دار - استان فارس

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر ارائه تکلیف به روش حل تمرین بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان پایه پنجم ابتدایی آموزش و پرورش منطقه دشمن زیاری در سال تحصیلی ۸۷ - ۸۸ مورد بررسی قرار گرفته است. با توجه به ماهیت و اهداف تحقیق این تحقیق از نوع شبه تجربی (آزمایشی) بوده است. دو گروه آزمودنی انتخاب شدند، گروهی که تکالیف تمرینی به آن ها ارائه شد، به عنوان گروه آزمایش؛ و گروه دیگر که تکالیف تمرینی به آن ها ارائه نشد، بعنوان گروه کنترل بوده اند. در این پژوهش از طرح پیش آزمون - پس آزمون استفاده شده است. تعداد افراد نمونه از بین ۱۳۱ نفر دانش آموز، ۳۰ نفر بطور تصادفی انتخاب شدند، که از این تعداد ۱۵ نفر گروه آزمایش و ۱۵ نفر گروه کنترل را شامل شده است. جمع آوری اطلاعات با مراجعه کتابخانه ای، پرسشنامه عملکرد تحصیلی EPT صورت گرفت. به منظور تجزیه و تحلیل داده های جمع آوری شده تحقیق در سطح آمار توصیفی از شاخص های فراوانی، میانه و درصد استفاده شد. تجزیه و تحلیل تمام اطلاعات با نرم افزار SPSS صورت گرفت. همانگونه که انتظار می رفت، نتایج تحقیق نشان داد که ارائه تکلیف به روش حل تمرین بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان پایه پنجم ابتدایی آموزش و پرورش منطقه دشمن زیاری تأثیر مثبت دارد.

واژه های کلیدی: ارائه تکلیف، حل تمرین، عملکرد تحصیلی.

۱. مقدمه

انسان عصر حاضر بخش عمده ای از زندگی خویش را به عنوان یادگیرنده در مراکز آموزشی و تحصیلی سپری می کند و این موجب صرف مبالغ عظیمی در زمینه های آموزش و پرورش می شود. بدیهی است که شناسایی عوامل مؤثر در یادگیری و راه های بهبود آن همواره از دغدغه های متخصصین تعلیم و تربیت بوده است. علاوه بر این متخصصین در جستجوی راه هایی هستند که به کمک آن نه تنها دانش آموزان مطالب ارائه شده را درآموزشگاه بفهمند، بلکه در امور تحصیلی خودانگیزه، فعال و علاقمند باشند و پیشرفت تحصیلی قابل توجهی کسب نمایند (قاسمی، ۱۳۸۰). برای برآورده ساختن نیاز های آموزشی یک جامعه پویا و در حال تحول، باید در برنامه ریزی ها به طور مداوم تلاش هایی برای تحقق و تدوین یک سیستم آموزشی مؤثر در نظام آموزش و پرورش منظور شود. برای گسترش تاثیر تکلیف شب و تدوین مطالب و مواد سودمند برای آموزش باید در زمینه هایی که بحران به حساب می آیند، به تحقیق و مطالعه پرداخته شود (سیف، ۱۳۸۶). امروزه درآموزش و پرورش کشور ما و بسیاری از کشورهای دیگر موضوع تکلیف شب یکی از موضوعات بحث برانگیز تعلیم و تربیت به شمار می آید. تکلیف، تمرینی ابزاری است که فرصت ها و فعالیت های خارج از مدرسه را برای رسیدن به اهداف برنامه درسی به طور مؤثر و آگاهانه به خدمت می گیرد. انجام تکلیف به روش حل تمرین، موجب تثبیت و تعمیق آنها می شود، حس استقلال تقویت شده و موجب علاقمندی به علم مطالعه در فراگیر می شود. فراگیر هنگام انجام تمرین به این باور می رسد که یادگیری در خارج از کلاس و مدرسه نیز امکان پذیر خواهد بود. همچنین دانش آموزان ضعیف با استفاده از این فرصت می توانند خود را با سایرین هم سطح کنند (قورچیان، ۱۳۷۱). مسئله تکلیف شب همواره برای دانش آموزان، معلمان و اولیای مدرسه مطرح بوده و به عنوان یک حلقه ارتباطی بین خانه و مدرسه نقش خاصی ایفا می کند و می تواند به عنوان وسیله ای جهت ارتباط بین والدین، دانش آموزان و معلم به کار گرفته شود.

خانواده، مدرسه و جامعه سه رکن اصلی و مهم در آموزش و یادگیری افراد به ویژه دانش آموزان را شامل می شوند. امروزه به مقوله خانواده و جامعه در یادگیری توجه می شود. در این راستا تکلیف دانش آموزان ضمن دارا بودن سایر نقش ها، نقش ارتباطی بین مدرسه، جامعه و خانواده را نیز ایفا و مطالب آموخته شده در مدرسه را به کار بست های عملی در بیرون از مدرسه تبدیل می کند (قزویی، ۱۳۷۰). در چند دهه اخیر در دنیا هیچ موضوعی به اندازه تکلیف شب مورد توجه محققان قرار نگرفته و هدف نهایی آن ها بهبود وضعیت ارائه تکلیف در فرایند تعلیم و تربیت است. چرا کودکان هم چنان از انجام دادن تکلیف گریزان اند؟ چه راهبرد هایی برای بهبود و شرایط انجام دادن تکالیف درسی مؤثر واقع می شود؟ چه ویژگی هایی باید در دانش آموزان باشد تا آن ها بدون هیچ مشکلی تکلیف را انجام بدهند و تمرین کنند (بازرگان، ۱۳۷۹).

تحقیق حاضر سعی دارد بر پایه مبنای نظری و عملی، ارائه تکلیف به روش حل تمرین که یکی از روش های رایج در آموزش و پرورش کشورمان است، را بیازماید و تاثیر آن را بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان بسنجد، و در حد امکان نقش ارائه تکلیف به روش حل تمرین را در بهبود امر آموزش روشن تر سازد. مشکلی که در بیشتر مدارس کشور ما وجود دارد، این است که دانش آموزان به مطالعه اطلاعات محتوای کتاب ها اکتفا می کنند، این در حالی است که دانش آموزان باید فرصتی برای رشد خلاقیت و دست یابی به همان امکاناتی که هستی به او عطا کرده است را داشته باشد. بدون شک تکلیف شب فرصتی برای تمرین و ایجاد یاد گیری است و به منزله پنجره ای است که از طریق آن والدین زندگی روزمره تحصیلی و علمی فرزندان شان را در مدارس تماشا کنند (گروه آموزشی مدیران، ۱۳۸۶).

پس از اجرای ارائه تکلیف به روش حل تمرین به دانش آموزانی که از این روش استفاده کرده اند، انتظار می رود بتوانند در انجام فعالیت یادگیری بعد از مدرسه به طور مستقل عمل کنند، تنها به مطالعه محتوای کتاب اکتفا نکنند، یادسپاری، یادآوری برای آنان تسهیل بشود و از تداخل اطلاعات پیش گستر و پس گستر جلوگیری کنند، حتی دانش آموز می تواند در آینده به عنوان یک منبع اطلاعاتی برای دیگر دانش آموزان باشد. از آنجاکه عملکرد تحصیلی موفقیت آمیز انسان را در مسیر کارآمدی قرار می

دهد و با توجه به این، هدف هر نظام آموزشی افزایش سطح توانایی دانش آموزان است، که شاخص تحقق یا عدم تحقق آن عملکرد تحصیلی یادگیرندگان است. این تحقیق به دنبال این مهم بوده است که مقوله ارائه تکلیف به روش حل تمرین را بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان دوره ابتدایی بسنجد و در واقع مشخص سازد آیا روش حل تمرین بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان تأثیر دارد یا خیر؟

یکی از مسائل مهم برنامه های آموزشی کشورهای مختلف به خصوص کشور ما، بررسی تاثیر تکلیف شب بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان می باشد، که در طول سال تحصیلی به صورت مختلف به دانش آموزان ارائه می شود. شناخت اهداف و انواع تکلیف شب یکی از مهمترین وظایف برنامه های آموزش و پرورش می باشد. جریان تعلیم و تربیت در کشور ما به نوبه خود از این مهم مستثنی نیست، لذا با توجه به اهمیت و ضرورت این امر اقدام به انجام پژوهش های علمی در این زمینه بیش از پیش ضروری می باشد (بازرگان، ۱۳۷۷). در کشورهایی مانند کشور ما که به علت رشد سریع جمعیت در نتیجه کلاس های پر تراکم، کمبود معلمان، محدود بودن ساعات آموزشی و ... باعث شده که یادگیری دروس در کلاس به طور شایسته انجام نپذیرد و لذا شرایط آموزش و پرورش مورد انتظار به دلیل مشکلات فوق نمی تواند فراهم باشد، لازم است دانش آموزان آنچه را که در مدرسه آموخته اند در خانه تمرین و تکرار کنند (افروز، ۱۳۷۸). بخش عمده یادگیری باید در مدرسه انجام گیرد و فعالیت های خارج از مدرسه (حل تمرین) باید مکمل یادگیری و فعالیت های مدرسه باشد. در شرایطی، توضیحاتی که در کلاس داده می شود برای یادگیری بعضی از دانش آموزان کفایت می کند، اما برای بعضی دیگر ممکن است چنین نباشد، لذا به تمرین بیشتری نیاز پیدا می کنند. در این صورت می توان با تعیین تکالیفی مناسب با نیاز هر دانش آموز او را در این امر یاری کرد (سیف، ۱۳۸۶).

جان دیویی^۱ (۱۳۶۵) می گوید: «آموزش و پرورش البته امر مهمی است ولی مهمتر از آن زندگی کردن است». بنابراین هدف آموزش و پرورش در مرحله اول باید بهبود وضع زندگی باشد و مشق شب هم باید با زندگی کودک متناسب باشد (شعاری نژاد، ۱۳۸۷). دانش آموزان با انجام تکلیف به روش حل تمرین به این نکته پی می برند که یادگیری تنها به مدرسه ختم نمی شود و آن ها می توانند، به طور مستقل در خانه به تمرین دروس بپردازند. دانش آموزان در موقع حل تمرین، نسبت به یادگیری آموزشی نگرش مثبتی پیدا می کنند، و هم چنین رضایت خاطر نسبت به زندگی و انگیزه تحصیلی کسب می کنند.

چنین پژوهش هایی ضمن آگاه ساختن معلمان از احتیاجات و نیازهای کلاس خود او را از نظرات و پیشنهادها و انتقادهای دانش آموزان در ارتباط با تکلیف شب آگاه ساخته، آن گاه با شناختی که از تکلیف شب کسب می کند، تکالیفی متفاوت و با توجه به توانایی ها و تفاوت های فردی دانش آموزان ارائه می دهد و بدین وسیله ضمن ایجاد انگیزه در کاربرد روش حل تمرین توسط دانش آموزان، اهمیت ویژه ای برخوردار است.

۱.۲ مبانی نظری تحقیق

تکلیف شب به عنوان یک موضوع تربیتی در سال ۱۸۴۲ مورد مباحثه متخصصین علوم تربیتی در انگلستان قرار گرفت. پژوهش هایی در این زمینه در سال ۱۹۱۳ میلادی صورت گرفت که در این پژوهش ها با مدیران اداری، پزشکان و والدین در خصوص اثرات تکلیف شب مصاحبه و نظر خواهی شد. نتایج این تحقیق مبدأ و مدخل مباحثات در خصوص کاهش یا افزایش تکلیف شب در قلمرو و فرایند تعلیم و تربیت تلقی گردید، و زمینه را برای بسیاری از پژوهش ها فراهم کرد (نجریان، ۱۳۷۰).

¹ - Dewei

درباره تکلیف شب، نظرات گوناگونی ارائه شده است. برخی آن را عامل فعالیت، تمرین، تثبیت و خلاقیت آموزشی تلقی نموده، بعضی آن را یک مصیبت می خوانند و گروهی دیگر آن را عامل تزلزل خانواده و تضاد و الدین می دانند، افراطیون از آن به عنوان یک هیولای تربیتی که عامل ضایع کننده تمایلات، رغبت ها و استعدادها در عصر موج سوم (عصر کامپیوتر و الکترونیک) است، ذکر کرده، آن را عامل اساسی شکنجه روانی محصلان می دانند (رنجه بازو، ۱۳۷۷).

۲.۱ خصوصیات تکلیف از نظر تحقیقات تربیتی

مقدار تکلیف باید متعادل باشد به طوری که ذوق و شوق دانش آموز را برای تحصیل از بین نبرد. طول زمان انجام تکلیف متناسب با ویژگی های دانش آموزان باشد. طول زمان مناسب برای انجام تکلیف دانش آموزان ابتدایی بیشتر از یک الی دو ساعت نباشد. تکلیف شب باید چند بعدی باشد به طوری که مهارت های کلاسی، نوشتاری، کاوشگری، اجتماعی، عاطفی و... را پرورش دهد. در تعیین موضوع تکلیف به علائق و استعدادهای دانش آموزان و تفاوت های فردی توجه شود. مثلاً برای دانش آموزان قوی تکلیف پروژه ای و برای دانش آموزان ضعیف تکالیف امتدادی و تمرینی تعیین گردد. تکلیف باید تا آنجا که امکان دارد با محیط زندگی یادگیرندگان مرتبط باشد تا آنان بتوانند از تجربه های یادگیری در موقعیت های گوناگون و درس های متفاوت استفاده کنند (پیوند، ۱۳۷۸).

۳.۱ شرایط نوشتن تکلیف شب

نخستین شرط این است که دانش آموزان فکر با ارزشی داشته باشند. دانش آموزان بتواند فکر خود را در قالب جمله هایی قابل فهم برای دیگران درآورد. نوشته از نظر جمله بندی، درست و عاری از غلط املائی باشد. خوش خط و خوانا باشد (پیوند، ۱۳۷۷).

۴.۱ هدف های انجام تکلیف شب

- به وجود آوردن مهارت در نویسندگی برای بیان احساس.
- پیدا کردن مهارت برای ایجاد ارتباط و رفع نیاز.
- متوجه ساختن دانش آموزان به این امور که نوشتن یکی از وسایل ارتباط بین افراد است.
- آگاه ساختن دانش آموزان که نوشتن وسیله ای برای ثبت و ضبط افکار و اندیشه هاست.
- تشویق دانش آموزان به بیان هدف ها و اظهار عقاید به وسیله نوشتن.
- پرورش قوه ابداع و ابتکار و خلاقیت کودک.
- هدایت دانش آموزان به این که اصول نوشتن را به تدریج یاد بگیرند، تادراین امر ورزیده شوند (پیوند، ۱۳۸۱).

۵.۱ چگونه دانش آموزان را تکلیف پذیر کنیم ؟

- می توان تکالیف را متناسب با توانایی و استعداد کودک ارائه کرد.
- تلاش کنیم، تکلیف به کودک تحمیل نشود.
- کودکان در انجام تکالیف یاری دهیم .
- میزان فرصت دادن به کودک را در انجام تکلیف در نظر بگیریم .
- به دانش آموزان تکلیف کم بدهیم، اما خوب تحویل بگیریم تا او منضبط و حسابگر بار بیاید .
- با مراعات همه این نکات ممکن است کودک قصور کند، دراین جانعطاف پذیروبا گذشت باشیم واز او بخواهیم که وظایفش را دوباره کامل و درست انجام دهد (رشد، ۱۳۷۰).

۶.۱ عوامل مؤثر در یادگیری

۱.۶.۱ آمادگی

شاگرد باید از لحاظ جسمی، عاطفی، عقلی و... رشد کرده باشد تا بتواند به خوبی یاد بگیرد و یادگیری زمانی برایش مفید خواهد بود که از هر نظر آمادگر داشته باشد.

۲.۶.۱ انگیزه و هدف

یادگیری معلول انگیزه های متفاوتی است. یکی از این انگیزه ها، میل و رغبت شاگرد به آموختن است. زیرا وقتی شاگردان به موضوعی علاقمند باشند، در یادگیری بیشتر فعال می شوند. هدف به فعالیت انسان جهت و نیرو می دهد. فرد را به خواستن و طلب کردن وادار می کند و نیروی لازم را برای فعالیت دروی به وجود می آورد و سبب پیدایش قصد و اراده در او می شود.

۳.۶.۱ تجارب گذشته

آموخته ها و تجربه های گذشته شاگرد « ساخت شناختی » وی را تشکیل می دهد. آمادگی شاگرد در حد وسیعی تحت تأثیر تجارب گذشته اوست. فرد زمانی می تواند مفاهیم و مسائل جدید را درک کند که مفهوم و مسأله جدید با ساخت شناختی او مرتبط باشد.

۴.۶.۱ موقعیت و محیط یادگیری

محیط ممکن است فیزیکی باشد، مانند نور، هوا، تجهیزات و امکانات آموزشی. طبیعی است که هرچه این امکانات برای فرد بیشتر فراهم شود، یادگیری بهتر صورت خواهد گرفت.

۵.۶.۱ روش تدریس معلم

شاگردان همواره علاقمند به فکرکردن است، در بررسی امورمختلف، باید فرصت حرکت و جنبش داشته باشد تا بتواند به هدفهای آموزشی برسد. در روش تدریس معلم باید این نکات در نظر گرفته شود، در نهایت این که مدرسه و کلاس برای شاگرد جالب توجه و جذاب باشد.

۷.۶.۱ تمرین و تکرار

تمرین و تکرار چه نقشی در فرایند یادگیری دارد؟ آیا پیشرفت یادگیری مستقیماً تابع تکرار است؟ مساعدترین موقعیت برای تمرین کدام است؟ تکالیف مدرسه می تواند برای شاگردان مفید باشد یا نه؟ در پاسخ به این سؤالات باید گفت تأثیر تمرین و تکرار در کل فرایند یادگیری و حیطه های مختلف آن و به ویژه در حیطه روانی - حرکتی، انکار ناپذیر است. شاگردان باید بلافاصله از نتیجه تمرین و کارکرد خود مطلع شوند؛ زیرا اطلاع از پیشرفت، او را به کوشش وادار می دارد (شعبانی، ۱۳۸۰).

۷.۱ تمرین و تکلیف شب

تمرین و تکلیف شب با هم مرتبط هستند. این دو، به وسیله محتوا وقتی که دانش آموزان از روی آگاهی یاد می گیرند و دانش جدید را به کار می گیرند، مرتبط می شوند. تأثیرات راهبردی معلمان در این نوع تجربه یادگیری این است که فعالیت های برنامه با یادگیری نهایی جور شود. تحقیقات درباره تکلیف شب نشان می دهد تفکر راهبردی مدارس، نباید شکل دادن به تفکر آینده دانش آموزان باشد، بلکه به عنوان یک استراتژی متمرکز برای افزایش درک و فهم آن ها باشد. دانستن انواع تکلیف شب نیازمند کمک معلمان است که تکلیف شب را طراحی می کنند.

تمرین وسیله ای است که مکرراً دانش آموزان را به کاربرد یادگیری جدید تشویق می کند. تمرین نهایی برای دانش آموزان این امکان را به آن ها می دهد تا به تسلط برسند. تحقیقات درباره تکلیف شب و تمرین جواب های مهم به این سؤالات است:

دانش آموزان چه وقت باید تمرین کنند؟ به چه مهارت هایی در هنگام تمرین کردن باید دست پیدا بکنند؟ چگونه معلمان می توانند از یک ارتباط قوی بین حافظه و درک و فهم برسند؟ چه اندازه تمرین برای تسلط لازم است؟ راهبرد تکلیف شب و خوب طراحی کردن تمرین دانش آموزان یادگیری آن ها را افزایش می دهد. تغییرات کمی در تمرین اهمیت مهمی در دستیابی دانش آموزان در افزایش یادگیری می تواند داشته باشد (براون، ۱۳۷۸).

۸.۱ کمک مدرسه در انجام تکالیف

معلمانی که در اول سال تحصیلی درباره تکالیف مورد انتظار، نحوه انجام و زمان ارائه آن با دانش آموزان و اولیای آنان مشورت می کنند و به شاگردان اختیاراتی در انجام تکالیف و نحوه ارائه آن می دهند، معمولاً در دریافت، کیفیت مناسب تکالیف و جلب رضایت شاگردان، موفقیت بیشتری دارند. اما در مورد شاگردانی که به علل محرومیت های فرهنگی، بی سوادی یا گرفتاری اولیا و شرایط نامساعد مسکن بندرت از عهده انجام خاصی را برای انجام تکالیف، زیر نظر معلمان یا شاگردان کلاسهای بالاتر تنظیم نماید، تا این قبیل دانش آموزان بتوانند در محیطی آرام و پرانگیزه کار درسی خود را انجام دهند و احیاناً با طرح مشکلات خود، از کمک های درسی لازم برخوردار گردند. در این صورت تنها تکالیفی را می توان به خانه فرستاد که امکان انجام آن به تنهایی برای کودکان وجود داشته باشد.

در مورد کودکانی که دچار عقب ماندگی تحصیلی هستند، دادن تکالیف کوتاه و تمرینات ساده و پرسیدن سوالاتی که معمولاً این کودکان بتوانند از عهده پاسخ برآیند، در رشدا اعتماد به نفس آنها و ایجاد انگیزه برای شرکت در فعالیتهای کلاس، مسلماً موثر خواهد بود. برعکس، تکالیف سنگین و پیچیده که خارج از توانایی این کودکان است آنان را نسبت به انجام هر نوع فعالیت درسی دلسرد و از خود ناامید خواهد کرد. معلم موفق می گفت: من فرمول معجزه آسایی ندارم و علت علاقه شاگردان من به انجام تکالیف درسی این است که برای هر شاگرد یا هر گروه از شاگردانم تکالیفی تعیین می کنم که با توانایی و شرایط زندگی خانوادگی آنان مطابقت داشته باشد. من از شاگردان قویتر تکالیف پر حجم تر و نسبتاً پیچیده تری می خواهم، اما در عین حال این شاگردان را تشویق می کنم تا نتایج کار و تجربیاتشان را در کلاس با سایر بچه ها در میان بگذارند و دیگران را دریافته های خود سهیم کنند (بازرگان، ۱۳۷۶).

۹.۱ عوامل مؤثر بر عملکرد تحصیلی

۱.۹.۱ محیط خانواده

صاحب نظران روانشناسی و علوم تربیتی یکی از مهمترین نهاد های مؤثر در پیشرفت تحصیلی را محیط خانواده بر می شمارند. زیرا محیط خانواده اولین و با دوام ترین عامل در تکوین شخصیت کودکان، نوجوانان و زمینه ساز رشد جسمانی، اخلاقی، عقلانی و عاطفی است. پدر و مادری که به تعلیم و تربیت، سواد، حسن رفتار یا هر نوع پیشرفت اجتماعی بی توجه باشد مسلماً در پیشرفت تحصیلی فرزند خود تأثیر منفی گذاشته است. محیط خانوادگی بیشتر از بهره هوشی کودکان در موفقیت تحصیلی آنان مؤثر است. پس والدین باید بدانند محیطی که برای کودکان خود فراهم کنند، باید محیطی غنی و آکنده از صفا و صمیمیت، مهر و عطف و همراه با نظم و انضباط، تفریحات مناسب و گردش های به موقع باشد (بهرام زاده، ۱۳۸۲، به نقل از شاروک، ۱۹۶۷).

۲.۹.۱ بی سوادی یا کم سوادی والدین

این مورد یکی از عوامل مؤثر در افت تحصیلی دانش آموزان است. پایین بودن سطح تحصیلات و فرهنگ خانواده در درجه اول سبب می شود که خانواده نتواند کمک های درسی لازم را به دانش آموزان ارائه کند و در حل مشکلات درسی آنان را یاری کند. پایین بودن سطح تحصیلات خانواده سبب میشود که والدین نتوانند در خانه از روزنامه، مجلات و کتاب های درسی کمکی استفاده کنند، در نتیجه فرزندان نیز از این لحاظ در محرومیت به سر می برند (بیابانگرد، ۱۳۸۷).

۳.۹.۱ ناکافی بودن امکانات داخل خانه

فراهم کردن امکاناتی از قبیل میز، صندلی و اتاق مخصوص برای خانواده هایی که در یک اتاق زندگی می کنند بسی دشوار است. برخی از دانش آموزان جای مناسبی برای درس خواندن در خانه ندارند و مجبور می شوند برای پیدا کردن مکانی آرام و بدون سر و صدا برای مطالعه به کتابخانه یا مدرسه بروند. بیرون رفتن دانش آموزان از خانه به هر نیتی که باشد ممکن است مشکلاتی برای آنان و خانواده هایشان به وجود آورد. برخی دانش آموزان عادت دارند که شب ها مطالعه کنند.

شلوغ بودن خانه و نداشتن مکانی مناسب باعث می شود که آنان نتوانند به خوبی از عهده انجام تکالیف خود برآیند و در نتیجه دچار افت تحصیلی می شوند. بنابر این فراهم کردن امکانات می تواند در پیشرفت تحصیلی فرد تأثیرات بسزایی داشته باشد. آگاهی والدین از شیوه های مطالعه: ممکن است دانش آموزان شیوه های صحیح مطالعه را نیاموخته باشد و نداند چه موقع، کجا و چگونه باید مطالعه کنند. والدین نیز ممکن است زمینه های مناسب مطالعه را برای او فراهم نکرده باشند یا به علت عدم آگاهی از شیوه های صحیح مطالعه، نتوانند مهارت های مطالعه را به او بیاموزند.

۴.۹.۱ فقر اقتصادی

فقر اقتصاد خانواده، توان اولیا در تأمین بهداشت، خوراک و پوشاک مناسب، کتب و وسایل کمک آموزشی به صفر می رساند. این چنین مشکلات سبب می شود که دانش آموز نتواند آمادگی لازم را برای یادگیری و فعالیت کلاسی داشته باشد و در نتیجه انگیزه و رغبت برای یادگیری را از دست می دهد (خیر، ۱۳۸۲).

۵.۹.۱ معلمان و اولیای مدرسه

معلمان از طریق اولیای مدرسه می توانند هر یک از دانش آموزان را بشناسند و متناسب با وضعیت روحی و روانی و خانوادگی با آنان رفتار کنند. اگر اولیای مدرسه در ابتدای سال، استقبال خوبی از دانش آموزان داشته باشند و در حد امکان با هدیه کردن یک شاخه گل به هر یک از دانش آموزان، نگرش مثبتی در آنان ایجاد کنند، می توانند خوشبینی نسبت به مدرسه و مقدمه علاقه مندی به درس و یادگیری و ایجاد پرورش میل و رغبت را در آنان به وجود آورند (مرتضوی زاده، ۱۳۷۹).

۱۰.۱ خسارت های مستقیم عملکرد تحصیلی ضعیف

اگر بپذیریم هردانش آموزی که یک سال تکرار پایه داشته است دولت و خانواده ناچار است مجدداً هزینه های تکراری را صرف آموزش وی کند با جمع و ضرب کردن هزینه متوسط سرانه دانش آموزی- خانواده و دولت- در تعداد مردودین می توان میزان خسارت را محاسبه نمود. به این هزینه، تلف شدن هزینه آموزش کسانی که بدون پایان دوره، ترک تحصیل کرده اند را باید افزود. به هر حال در یک برآورد در سال ۶۵ رقم ۲۰۸ میلیارد ریال را اعلام کرده است. به دلیل این که هر فرد مردود می بایست یک سال را در یک پایه تکرار کند. فرصتی نیز از دست می دهد یعنی یکسال دیرتر به بازار کار وارد می شود و درآمدی را که ممکن است داشته باشد از دست می دهد رقم خسارت ناشی از فرصت های از دست رفته مردودین هم به ۴۱۱ میلیارد ریال بالغ شده است (مرتضوی زاده، ۱۳۷۹).

۱۱.۱ خسارت های غیر مستقیم عملکرد تحصیلی ضعیف

مهمتر از تکرار هزینه و هزینه فرصت های از دست رفته، آسیب های اجتماعی ناشی از اخراج کودکان و نوباوگان از مدرسه و راندن آنها به کوچه و بازار است. از آنجا که داشتن سیاست های گریزناک مدرسه از جمله امتحانات شدید و غلیظ و شرایط سخت ارتقاء و مردودی، اندک اندک منجر به تشکیل رفتار گریز از مدرسه می شود و کودک علی رغم تمایل درونی اش به سوئی رانده می شود که نایستی رانده شود. لذا ما با کودکانی روبرو هستیم که مدرسه به لحاظ مقررات و شاید تمایل کارگزاران مدرسه، دیگر نمی توانند در مدرسه بمانند. با اخراج هر کودک از مدرسه و ورود او به اجتماع با توجه به مسایل و آسیب های اجتماعی امکان این هزینه های پنهان یا غیر مستقیم را افزایش داده ایم. بررسی ها نشان می دهد که افزایش

سطح آموزش جامعه، هزینه های عمومی دولت را در ارتباط با بهداشت عمومی، فقر، جرایم، ترافیک، تصادف ها، آلودگی، مرگ و میر و... کاهش می دهد (فرجادی، ۱۳۸۱).

عکس قضیه فوق نیز صادق است یعنی با کاهش میزان آموزش به شهروندان هزینه های دولت در زمینه هایی مذکور افزایش می یابد. گرچه این افزایش هزینه و یا خسارت ها دقیقاً قابل برآورد نیست اما با اخراج هر کودک امکان بزهکار شدن و احتمال معتاد شدن او را افزایش داده ایم. اگر چه آمار دقیقی از آسیب های اجتماعی این چینی وجود ندارد اما در گفتگوهای روزمره مردم از ارتباط ترک تحصیل، اعتیاد بزهکاری کودکان صحبت می شود که وقتی درست اندیشه شود می توان احتمال آن را در نظر گرفت. به غیر از آن، یک فرد کم سواد در دنیای امروز قادر نیست به درستی خود را با شرایط جامعه سازگار نماید و همین کم آگاهی، هم برای خود فرد و هم برای جامعه عواقبی به همراه خواهد داشت، مساله بهداشت، مساله تصادفات، آلودگی ها و افزایش بی رویه جمعیت و تربیت نادرست فرزندان مسایل مهمی است که افراد کم سواد قاعدتاً بیشتر درگیر آن هستند. البته باز تولید این آسیب ها خود مساله جدی تری است. بر رفتار چه این که یک فرد بزه کار آیا فرزندان سالمی تربیت خواهد کرد؟ یک معتاد چه طور؟ او جدای از این که رفتار دیگران اثر می گذارد و موجب گسترش رفتار ناهنجار می شود بر شخصیت کودکان خود نیز اثر مخربی بر جای می نهد. در عین حال خسارت های روحی و روانی ناشی از مردودی و تکرار پایه قابل احصاء نیست. لذا اگر در کنار خسارت های فوق در نظر گرفته شود، رقم خسارت بسیار عظیم خواهد بود و اصولاً این خسارت در کیفیت سرمایه انسانی یک کشور است که شاید با آمار و ارقام به راحتی قابل برآورد نباشد. بعید است تا به حال مدل ریاضی برای برآورد این خسارت ها تدوین شده باشد! اما با یک حساب سرانگشتی جمع خسارت های مستقیم و غیر مستقیم افت تحصیلی، بسیار هشدار دهنده خواهد شد، لذا چاره جویی سیاست گذاران کلان جامع را طلب می نماید. تا تمامی افراد واجب التعلیم از حق خود یعنی آموزش دوره عمومی بهره مند گردند، و نظام آموزشی باید قادر باشد در طول این دوره نسبتاً بلند شهروندانی با صلاحیت تحویل جامعه دهد (فرجادی، ۱۳۸۱).

۱۲.۱ نحوه برخورد با عملکرد تحصیلی دانش آموزان

- موفقیت تحصیلی او را بهانه ای برای محبت کردن قرار ندهید و همین طور عدم موفقیت و قصور در امر تحصیل را بهانه ای برای کاهش محبت خود نسبت به او قرار ندهید. دانش آموز باید جدای از رفتارش مورد محبت و عشق شما قرار بگیرد. بنابراین در مقابل شکست های تحصیلی او فقط عوامل موثر را شناسایی کنید.

- عملکرد تحصیلی دانش آموزان را با هیچ کس مقایسه نکنید.

- احساس خود را نسبت به موفقیت های او هر چند که اندک باشد بسیار واضح و شفاف اعلام کنید.

- انتظارات خود را خیلی دقیق و شفاف با توجه به توانایی و استعداد و علاقه های دانش آموزان بیان کنید. به عبارتی اول برای خود معلوم کنید، سپس با دانش آموزان در میان بگذارید و در هر مورد که دانش آموزان اعلام آمادگی و توانمندی کرد، آن را جمع بندی کرده و در یک دفترچه یادداشت کنید و سپس هر نوع امکاناتی که لازم است برای کمک کردن به دانش آموزان که بتواند آن انتظارات را برآورده کند، فراهم نمایید و سپس دانش آموزان خود را تشویق کنید همه توان خود را به کار ببرند و به شوق و تلاش او پاداش بدهید، اما نتیجه عملکردش را بگذارید خودش ارزیابی کند، اگر در ارزیابی اش خود را ناموفق ارزیابی کرد، او را همراهی کنید تا بار دیگر شروع کردن را تجربه کند (رستم خانی، ۱۳۸۷).

۱۳.۱ عوامل روحی و روانی افت تحصیلی

افت تحصیلی یک کودک موجب بهبود وضعیت پیشرفت تحصیلی وی نمی شود و از این نظر تا حدود زیادی بی فایده است اما در عوض عوارضی برای کودک به دنبال دارد که قابل توجه است. یکی از عوارض جبران ناپذیر مردودی بر روی شخصیت کودکان، کاهش عزت نفس و خود پنداره مثبت است، امروزه نقش خود پنداری مثبت در موفقیت انسانها مورد تاکید صاحب نظران و پژوهشگران تربیتی است آنان بعد از خانه، مدرسه را مهمترین نیروی شکل دهنده خود پنداری می دانند. موستکاس

معتقد است که ما همه اشتباه می‌کنیم. مرتکب خطا شدن و پایین آوردن اعتبار و حیثیت یک کودک و در عین حال آگاه بودن از این که شخصیت کودک بیمار می‌شود بسیار جدی تر از آن است که کودک کلماتی را به هنگام قرائت جا بیندازد (منادی، ۱۳۸۲).

کاهش اعتمادبه نفس کودک که حاصل این شکست هاست، بزرگترین عامل تعیین کننده روند آتی زندگی وی، خاصه زندگی تحصیلی اوست. این شکست‌ها نگرش‌ها و اعتقادات وی را نسبت به مدرسه، معلم و دانش منفی می‌سازد، به گونه‌ای که به مرور از علم و مدرسه روی گردان می‌شود. تا جایی که به انتهای خط می‌رسد و بالاخره ترک تحصیل می‌کند. "شکست‌های متوالی و در انجام خواست‌های مدرسه ظاهراً هسته مرکزی بسیاری از مشکلات روانی را تشکیل می‌دهد" (خلخالی، ۱۳۸۱).

۲. پیشینه عملی تحقیق

صنف (۱۳۷۰)، در پژوهشی که درباره چگونگی انجام تکالیف درسی خانگی در نمونه‌ای از دانش‌آموزان پایه پنجم ابتدایی دبستان در شهر تهران انجام داد. وی در نهایت یافت که رابطه مستقیم بین سطح دقت و مراقبت دانش‌آموز و خانواده او در انجام تکالیف درسی از یک سو و نمره‌های درسی از طرف دیگر وجود دارد. رابطه مستقیم میان ویژگی‌های خانوادگی خصوصاً سطح تحصیلات و اشتغال پدر و مادر و تعداد فرزندان از یک سو و امکاناتی که برای انجام تکالیف درسی در منزل فراهم می‌شود، وجود دارد. رابطه مستقیم میان ویژگی‌های خانوادگی با کارآیی بهره‌دهی تمرین‌های درسی در منزل وجود دارد.

پورحسین (۱۳۷۵)، در تحقیقی که در مورد تأثیر تکلیف شب در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مقطع چهارم ابتدایی شهرستان دزفول در درس املاء فارسی انجام داد. یافته‌های تحقیق نشان دادند که در تعیین میزان انجام تکالیف درسی به دلیل این که در نحوه انجام آن تفاوت معنی‌داری مشاهده نشده، به دانش‌آموزان نقش بیشتری داده شود و نظر آن‌ها در تعیین میزان و نحوه انجام این تکالیف خواسته شود.

ریحانه نژاد (۱۳۷۹)، در پژوهشی که درباره تأثیر میزان تکلیف شب در یادگیری درس ریاضی دانش‌آموزان پایه چهارم ابتدایی شهرستان جهرم انجام داد به نتایج توصیه‌ای دست یافت، که مسئله‌هایی که به دانش‌آموزان داده می‌شود از نوع حل تمرین باشد؛ تمرین‌هایی که به دانش‌آموزان ارائه کنیم که آن‌ها از عهده حل آن برآیند؛ با اولیاء دانش‌آموزان جلسه بگذاریم و طریقه کمک به فرزندانشان را موقع انجام تکالیف به آن‌ها آموزش بدهیم.

بنائی (۱۳۸۷)، در پژوهشی که درباره تأثیر تکلیف شب بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دختر شهرستان مرودشت انجام داد، نتیجه گرفت که تکالیف ارائه شده به دانش‌آموزان بیشتر به صورت حل تمرین باشد؛ تکالیفی که به دانش‌آموزان ارائه شود که بتوانند به صورت مستقل عمل کنند؛ تکالیف ارائه شده به دانش‌آموزان باید به صورتی باشد که حالت رونویسی نداشته باشد.

ماری آن دوویل^۲ و بتسی باربر^۳ (۱۹۹۱)، در تحقیقی که در رابطه با تکلیف شب به عنوان یک تجربه یادگیری انجام دادند، نتیجه گرفتند که تکلیف شب باید با توجه به سن دانش‌آموزان و از کلاس چهارم به بعد باشد و حجم تکلیف شب با توجه به افزایش سن زیاد شود؛ تمام معلمان زمانی کمتر از آن چه واقعاً دانش‌آموزان روی تکلیف صرف می‌کنند، در نظر می‌گیرند؛ کارآیی در تکالیف یکنواخت کمتر از تکالیف آمادگی است؛ تکلیف شب باید همراه با انگیزش باشد؛ افراط در تکلیف مدارس ابتدایی باعث ایجاد نگرشی منفی در فراگیران شده و مشکلات انضباطی را بیشتر می‌کنند.

² - Doowile

³ - Barber

کراول^۴ و بیل^۵ (۲۰۰۱)، تحقیقی در رابطه با تأثیر تکلیف شب بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان در نیویورک انجام دادند، نتایج تحقیق نشان داد که تکالیف با حجم زیاد به دانش آموزان ارائه نشود، زیرا باعث رنجش خاطر و زدگی آن ها از تکلیف شود؛ تکالیفی که به فرایند کیفی یادگیری و سبک خلاقیت دانش آموزان منجر شود ارائه دهید؛ ارائه تکلیف علاوه بر یادگیری باید به عنوان برقراری ارتباط بین والدین و فرزند به کار گرفته شود؛ برنامه ریزان درسی باید کمیته ای درباره چگونگی ارائه تکلیف شب سازماندهی کنند و از نظرات اولیا، دانش آموزان، معلمان و مقامات محلی نظر خواهی بشود.

۳. روش پژوهش

با توجه به ماهیت و اهداف تحقیق این تحقیق از نوع شبه تجربی (آزمایشی) می باشد. به این صورت که دو گروه آزمودنی انتخاب شدند. گروهی که تکالیف تمرینی به آن ها ارائه شده، به عنوان گروه آزمایش، و گروه دیگر که تکالیف تمرینی به آنها ارائه نشده است، به عنوان گروه کنترل انتخاب شده اند. در این پژوهش از طرح پیش آزمون - پس آزمون استفاده شده است. در این پژوهش هدف، بررسی تأثیر ارائه تکلیف شب به روش حل تمرین بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان بوده است.

جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه دانش آموزان پایه پنجم ابتدایی آموزش و پرورش منطقه دشمن زیاری در سال تحصیلی ۸۷-۸۸ بوده است، تعداد دانش آموزان این منطقه که در حال تحصیل بودند ۶۵ دختر و ۶۶ پسر بودند که در مجموع ۱۳۱ دانش آموز بودند.

در این تحقیق برای گردآوری داده ها جهت تصمیم گیری، در نمونه گیری آزمودنی ها از نوع تصادفی ساده استفاده شده است. با در نظر گرفتن تعداد کل جامعه آماری، تعداد افراد نمونه ۳۰ نفر انتخاب شده اند، که از این تعداد ۱۵ نفر گروه آزمایش و ۱۵ نفر گروه کنترل را شامل شده است. انتخاب نمونه با مراجعه به جدول مورگان تعیین شده است. در این جدول برای جامعه آماری ۱۳۱ نفر، ۳۰ نفر به عنوان نمونه آماری که هر گروه ۱۵ نفر را شامل می شود، را تشکیل می دهد.

روش گردآوری اطلاعات را از چند طرق مختلف از جمله مراجعه کتابخانه ای و پرسشنامه عملکرد تحصیلی EPT، بوده است. ابزار سنجش پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در این پژوهش، پرسشنامه عملکرد تحصیلی EPT است. این پرسشنامه اکتباسی از پژوهش های فام و تیلور (۱۹۹۹) در حوزه عملکرد تحصیلی است که برای جامعه ایران ساخته شده است. پس از تهیه پرسشنامه عملکرد تحصیلی فام و تیلور (۱۹۹۹) و تأیید روایی و پایایی، آن را در اختیار دو گروه آزمایش و کنترل که به طور تصادفی انتخاب شده بودند قرار گرفت و در شرایط مساوی به پرسشنامه پاسخ دادند. بعد از اجرای پیش آزمون متغیر مستقل (حل تمرین دروس به طور متناوب) به گروه آزمایش ارائه می شد و سپس پس آزمون (پرسشنامه عملکرد تحصیلی) از هر دو گروه آزمایش و کنترل در شرایط مساوی به عمل آمد. و داده های جمع آوری شده مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

به منظور تجزیه و تحلیل داده های تحقیق در سطح آمار توصیفی از شاخص های فراوانی، میانگین و درصد استفاده شده است. برای آزمون فرضیات تحقیق آزمون کواریانس استفاده شده است. لازم به ذکر است جهت تسهیل و دقت در تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار آماری SPSS استفاده شده است.

⁴ - Cerawwel

⁵ - Bill

۴. تجزیه و تحلیل داده ها

توزیع حجم نمونه آماری بر اساس گروه

جدول (۴-۲): توزیع حجم نمونه آماری بر اساس گروه

گروه	فراوانی	درصد	درصد تراکمی
آزمایش	۱۵	۵۰	۵۰
کنترل	۱۵	۵۰	۱۰۰
کل	۳۰	۱۰۰	-----

از مجموعه ۳۰ نفر دانش آموز پایه پنجم ابتدایی نمونه آماری ۱۵ نفر در گروه آزمایش و ۱۵ نفر در کنترل می باشند. که درصد تراکمی گروه آزمایش ۵۰٪ و گروه کنترل ۱۰۰٪ می باشد. جهت بررسی این موضوع که ارائه تکلیف به روش حل تمرین بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان تاثیر دارد، از آزمون تحلیل کوواریانس استفاده شده است. این آزمون دارای دو پیش شرط است، که عبارتند از: ۱- همگنی شیب خط رگرسیون ۲- برابری واریانس گروهها.

بر اساس بررسی های به عمل آمده این دو پیش فرض رعایت شده است.

جدول ۱. بررسی تفاوت نمرات پس آزمون عملکرد تحصیلی گروه آزمایش و کنترل پس از حذف تاثیر پیش آزمون

منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	f	سطح معناداری
اثر پیش آزمون عملکرد تحصیلی	۳۱/۹۳	۱	۳۱/۹۳	۰/۰۸	۰/۷۷
اثر ارائه تکلیف	۳۶۷۸/۹۷۵	۱	۳۶۷۸/۹۷۵	۹/۴۴	۰/۰۰۵
خطا	۱۰۵۱۴/۲۰۱	۲۷	۳۸۹/۴۱۵	-----	-----
کل	۱۵۱۰۹/۴۶۷	۲۹	-----	-----	-----

همان گونه که در ردیف اول جدول ۱. مشاهده می‌شود مقدار f برابر با $۰/۰۸$ گردیده که این مقدار با (۱ درجات آزادی، ۲۷) در سطح $۰/۷۷$ معنادار گردیده و چون سطح قابل قبول معناداری کمتر از $۰/۰۵$ می‌باشد، بنابراین نتیجه می‌گیریم که بین میزان عملکرد تحصیلی گروه آزمایش و کنترل در پیش آزمون تفاوت معنادار وجود ندارد.

همان گونه که در ردیف دوم مشاهده می‌شود مقدار f برابر با $۹/۴۴$ گردیده که این مقدار با درجات آزادی (۱، ۲۷) در سطح $۰/۰۰۵$ معنادار گردیده و چون سطح قابل قبول معناداری کمتر از $۰/۰۵$ می‌باشد، بنابراین نتیجه می‌گیریم که بین میزان عملکرد تحصیلی گروه آزمایش و کنترل در پس آزمون پس از حذف تاثیر پیش آزمون تفاوت معنادار وجود دارد.

جدول ۲. میانگین و انحراف معیار میزان عملکرد تحصیلی گروه آزمایش و کنترل در پیش آزمون

گروه	تعداد	انحراف معیار	میانگین تعدیل شده
آزمایش	۱۵	۱۸/۹۸	۱۳۶/۰۰۰
کنترل	۱۵	۱۴	۱۵۵/۶۰

همان گونه که در جدول ۱. مشاهده می‌شود میانگین عملکرد تحصیلی گروه آزمایش در پیش آزمون $۱۳۶/۰۰۰$ و برای گروه کنترل $۱۵۵/۶۰$ گردیده است.

جدول ۳. میانگین و انحراف معیار میزان عملکرد تحصیلی گروه آزمایش و کنترل در پس آزمون

گروه	تعداد	میانگین تعدیل نشده	انحراف معیار	میانگین تعدیل شده
آزمایش	۱۵	۱۸۳/۴۶	۲۵/۱۵	۱۸۴/۰۹
کنترل	۱۵	۱۵۸/۸۰	۱۰/۹۸	۱۵۸/۱۷

همان گونه که در جدول ۳. مشاهده می‌شود میانگین عملکرد تحصیلی گروه آزمایش پس از حذف تاثیر پیش آزمون $۱۸۴/۰۹$ و برای گروه کنترل $۱۵۸/۱۷$ گردیده است و همانگونه که مشاهده می‌شود میزان عملکرد تحصیلی دانش آموزانی که به آنها تکلیف شب به شیوه حل تمرین ارائه می‌شود، از عملکرد تحصیلی دانش آموزانی که به آن‌ها تکلیف شب به شیوه حل مساله ارائه نمی‌شود، بیشتر است و می‌توان نتیجه گرفت که ارائه ی تکلیف به روش حل تمرین بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان تأثیر مثبتی دارد.

۵. بحث و نتیجه گیری

با توجه به جدول ۲- ۴ نتیجه می‌گیریم که بین میزان عملکرد تحصیلی گروه آزمایش و کنترل در پس آزمون، پس از حذف تأثیر پیش آزمون تفاوت معنا دار وجود دارد. همچنین مشاهده می‌شود میزان عملکرد تحصیلی دانش آموزانی که به آن‌ها تکلیف

شب به شیوه حل تمرین ارائه شده، از عملکرد تحصیلی دانش آموزانی که به آن ها تکلیف شب به شیوه حل تمرین ارائه نشده، بیشتر است و فرض پژوهشگر تأیید می شود، که نتایج این پژوهش با نتایج تحقیقات صنف (۱۳۷۰)، پورحسین (۱۳۷۵)، آبکار (۱۳۷۷)، ریحانه نژاد (۱۳۷۹)، بنائی (۱۳۷۸)، دوئل و باربر (۱۹۹۱)، ایستین (۱۹۹۲)، کوپر (۱۹۹۸) و کراوول و بیل (۲۰۰۸) همسویی دارد.

در تبیین این فرضیه می توان بیان داشت، که به نظر می رسد با توجه به فعال بودن دانش آموزان در روش حل تمرین، یادگیری مطالب درسی توسط آن ها بهتر صورت گرفته و در نتیجه آنان توانسته اند عملکرد تحصیلی بهتری داشته باشند، این در حالی است که دانش آموزانی که در روش حل تمرین شرکت نداشته اند، به دلیل عدم استفاده از روش حل تمرین نتوانسته اند از عملکرد تحصیلی بهتری برخوردار شوند. این نتیجه مؤید این حقیقت است که اجرای روش حل تمرین بر در ارتقای عملکرد تحصیلی آنان تأثیر شگرفی دارد و می توان در سطوح آموزشی مختلف از ارائه ی تکلیف، با روش های مختلف اعم از روش حل تمرین بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان سود برد.

مهم ترین پیشنهاد هایی که بر اساس یافته های این پژوهش جهت استفاده معلمان، والدین، پژوهشگران علاقمند به پیگیری تکالیف شب و دانش آموزان ارائه می گردد، به شرح زیر می باشند:

معلمان با بکارگیری این روش، اهتمام در رشد همه جانبه دانش آموزان داشته باشند تا آنها علاوه بر یادگیری عمیق، زمینه حل تمرین نیز برای آن ها فراهم شود؛ فعالیت هایی که پس از پایان درس به عنوان تکلیف شب به دانش آموزان به صورت حل تمرین ارائه شود، تا به یادگیری اثربخش و در نتیجه به یک عملکرد تحصیلی موفقیت آمیز رهنمون شوند؛ فعالیت هایی که پس از پایان درس به عنوان تکلیف شب به دانش آموزان به صورت حل تمرین ارائه شود، که توانایی حل تمرین ها را داشته باشند تا حس استقلال در آنها تقویت بشود؛ فعالیت هایی که پس از پایان درس به عنوان تکلیف شب به دانش آموزان به صورت حل تمرین ارائه می شود، از یک مبحث چندین نمونه ارائه بدهیم تا فراگیران با انتخاب روش به حل تمرین اقدام کنند که در این صورت مولفه فعالیت برنامه ریزی در فراگیران تقویت می شود.

منابع

- ۱- افروز، غلامعلی، ۱۳۷۸، نگرش دوباره به مشق شب، تهران: انتشارات اولیا و مربیان، ص ۴۰.
- ۲- بازرگان، زهرا، ۱۳۷۶، مدرسه ای دیگر، تهران. انتشارات انجمن اولیا و مربیان جمهوری اسلامی ایران، صفحات ۳۱-۳۹
- ۳- بازرگان، زهرا، ۱۳۷۰، مدرسه ای دیگر، تهران. انتشارات انجمن اولیا و مربیان جمهوری اسلامی ایران، صفحات ۴۰-۴۵
- ۴- برنارد اسپادک، ۱۹۳۳، آموزش در دوران کودکی؛ ترجمه محمد حسین نظری نژاد (۱۳۷۴)؛ مشهد، انتشارات آستان قدس رضوی، ص ۸۳.
- ۵- بیابانگرد، اسماعیل، ۱۳۷۸، روش های پیشگیری از افت تحصیلی، تهران، انتشارات انجمن اولیا و مربیان، ص ۵۲.
- ۶- بهرام زاده، هیبت، ۱۳۷۲، بررسی تأثیر رابطه خانوادگی و افت تحصیلی در شهر کازرون. پایان نامه کارشناسی ارشد گروه علوم انسانی، دانشگاه تهران.
- ۷- رحمانی، رحمان، ۱۳۷۱، تکلیف شب و دانش آموزان، مجله پیوند، شماره ۷۱، صفحه ۳۹.
- ۸- رحمانی رامین، ۱۳۸۱، نقش تکلیف شب در یادگیری دانش آموزان، مجله پیوند، شماره ۷۱، صفحه ۳۸.
- ۹- جهانگرد، یدالله، ۱۳۸۷، کودک و دبستان، ماهنامه تعلیم و تربیت، شماره ۱۰۰، صفحه ۱۲.
- ۱۰- خیر، محمد، ۱۳۸۲، الگوی خانواده موفق، پژوهشکده خانواده. انتشارات خانواده، چاپ اول صفحه ۳۱.

- ۱۱- خلخالی، مرتضی، ۱۳۸۱، آسیب شناسی نظام برنامه ریزی درسی ایران، تهران، انتشارات سوگند، ص ۵۷.
- ۱۲- دو ویل، ماری آن، باربر، ۱۹۹۰، تکلیف شب به عنوان یک تجربه یادگیری. ترجمه فاطمه فقیهی قزوینی، ۱۳۷۰، تهران، مرکز تحقیقات آموزش، وزارت آموزش و پرورش، ص ۱۲۴.
- ۱۳- رستم خانی، سیما، ۱۳۷۸، روزنامه کیهان تاریخ ۳/۲۱/۱۳۸۷، ص ۳۲.
- ۱۴- مجتبی صدقی، ۱۳۷۰، مبحث تکلیف شب به عنوان یک ضرورت تربیتی، مجله رشد معلم، شماره دوازدهم، صفحه ۴۸-۵۱.
- ۱۵- فرزانه نجاریان، ۱۳۷۰، فرزانه نجاریان - تکلیف شب از دیدگاه متخصصان، صفحه ۱۶.
- ۱۶- شعبانی، حسن، ۱۳۸۰، مهارت‌های آموزشی و پرورشی. تهران، انتشارات سمت.
- ۱۷- شعاری نژاد، علی اکبر، ۱۳۸۷، روانشناسی رشد، تهران، انتشارات سمت، ص ۶۳.
- ۱۸- فرجادی، غلامعلی، ۱۳۸۱، علل موفقیت و عدم موفقیت دانش آموزان دوره ابتدایی در پاسخگویی به سوالات، تهران، دانشکده مدیریت و برنامه ریزی، ص ۳۴.
- ۱۹- قورچیان، نادر، ۱۳۷۱، سیمای پژوهش در خصوص تکلیف شب در جهان امروز. فصل نامه تعلیم و تربیت، جلد ۵، شماره ۲، صفحه ۱۱.
- ۲۰- قاسمی، راضیه، ۱۳۸۳، بررسی رابطه انگیزه و پیشرفت تحصیلی در میان دانش آموزان مقطع سوم متوسطه. پایان نامه کارشناسی ارشد گروه علوم انسانی، دانشگاه شیراز.
- ۲۱- مرتضوی زاده، حشمت الله، ۱۳۸۵، خانواده و افت تحصیلی. مجله پیوند، جلد ۶، شماره ۲۹۹، صفحه ۴۲.
- ۲۲- منادی مرتضی، ۱۳۸۲، تفسیر شکست های تحصیلی از دیدگاه جامعه شناسی، فصل نامه تعلیم و تربیت، سال هشتم، شماره ۳، ص ۲۵.

- 23- Burenham ., D , 1905 , The hygiene of home study pedagogical semi- nar; pp. 12-213-229.
- 24 - Epstein , R., 1922 , home work in instrauctonal in the effective revere Education, :new york ,pp.125-128.
- 25 - Stit , B., 1916 , home work for elementary pupils , English ,Educati- on Reviwe, pp.360 – 386 .
- 26- strother , R., 1984, practical applictions of research, phidelta, p p52-53.
- 27-Walberg,D.,1999,Too much home work,New York time,april-4,1935.p-22.
- 28 - willer , f., 1989 , An examination of the home work practice of tea- cher ,new york :pp 98-99.